

Prinos k slovenskemu knjištvu.

Pripomenek.

V proučevanju in povestništvu svojega slovstva smo silno zaostali. Ne samó, da še nimamo celokupne slovstvene zgodovine, vsaj kritiške ne, niti o posamičnih dōbah nimamo temeljitih razprav; dà, niti surovina za zgradbo ni zbrana, ali brez podobe govoreno: celó biblijografija naša je še v povojih. Toda ako se hočemo kdaj vzpopeti do kritiški in pragmatiški pisane povestnice svoje literaturice, treba, da znesemo bodočemu slovstveniku vsaj surovo gradivo! Torej »stberēte izbytky ukrutē, da ne pogybnetē ničtožē«, vsak v svojem območji, v svoji stroki! V tem zmyslu se vzprejmi nastopni donesek biblijografiji ali knjištvu slovenskemu.

Pri nas se v obče malo čita. Najizvrstnejši spisi, najkrasnejše razprave ostanejo pri nas brez posledka ter romajo brez hruma in šuma na zaprašene police. Najžalostnejša pa je usoda ónih razprav, katerih očetje jim ne vedó najti prikladnejše zibelke, nego so izvestja naših gimnazij in realk; komaj porojene, že ležejo v — grob. Dà, živi so pokopani takovi spisi! Dijakom, katerim pridejo največ v roke, niso namenjeni, in ti jih tudi ne čitajo, a drugemu človeku je težko priti do njih. Nekoliko so pisatelji v tem oziru sami krivi, ker svojih razprav posamičnih izvodov ne pošljejo uredništvom naših časnikov, zlasti leposlovnih in znanstvenih. Da bi osnovali zamenjavališče za domača izvestja, kakor je imajo Nemci, na to doslej niti pomislili nismo. Toda kaj bi govoril o tem, ko vse naše knjigotrštvo ne ustreza ni najprimitivnejšim zahtevam! In vender bode treba tudi v tem oziru kaj ukreniti.

Za sedaj se moramo zadovoljiti s tem, da oskrbimo kolikor toliko popoln zapisnik vseh srednješolskih razprav, ki se posredno ali neposredno dostajajo slovenstva, bodisi da so v njih obravnavali naši rojaki katerikoli predmet, ali pa katerikoli inorodci pisali o stvari, tičoči se slovenistike.

Nastopni imenik se zmatraj kot poskušnja in začetek ónega popolnega zapisnika. Nepopoln pa je na dvojno stran: Prvič obseza samó izvestja cislitvanskih srednjih šol, za translitvansko mi je nedostajalo podatkov; gotovo pa je mnogokaka za nas važna razprava natisnjena v izvestjih hrvaških gimnazij, po katerih so zlasti pred nekaterimi desetletji službovali mnogi Slovenci. Drugič pa se začenja moj zapisnik šele s šolskim letom 1874./5., ker je sestavljen po uradnem listu¹⁾, in ta, kolikor je meni znano, prinaša

¹⁾ „Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Ministeriums für Cultus und Unterricht“, letnik 1874 in sl.

šele od imenovanega leta (1874./5.) počenši s koncem vsakega letnika za-
znamek vseh razprav, tiskanih v izvestjih avstrijskih srednjih šol.¹⁾ Iz istega
vzroka je morda nepopoln moj imenik gledé sarajevske gimnazije; zakaj nje
razprave je uradni list iz prva beležil (gl. prof. Peruška razpravo za leto
1880./1. in prof. Bedjaniča r. za leto 1882./3.), pozneje pa je to opustil,
menda iz državopravnih pomislekov.

Navedel sem razprave v tistem redu, v katerem sem jih našel v „Ver-
ordnungsblattu“ (po kronovinah). Vem, da bi jih bolje kazalo razvrstiti po
pisateljskih imenih azbučno ali pa po tvarinah. Toda v prvem slučaju bi bilo
prišlo v azbučni red mnogokakega tujca ime, katero slovenskega slovstvenika
ne zanima nič, a razvrstitev po tvarinah mi z ozirom na moj namen ni
ustrezala. Sicer pa se lahko, kadar se ta zapisnik spopolni, vsaka nedostatnost
odpravi s tem, da se mu pridene i pisateljsko kazalo i kazalo razpravljanih
predmetov.

Da pa se óna popolnost kdáj doseže, blagovolijo naj gospodje rojaki,
ki službujejo po gimnazijah in realkah, bodisi tostran ali ónostran Litve,
uredništvu „Zvonovemu“ ali pa naravnost podpisancu poslati podatke o
svojih zavodov programskih razpravah objavljenih pred letom 1874./5. Do
gospodov profesorjev ónostran Litve ali Sotle pa se razteza moja prošnja
na vsa izvestja, do učiteljskega zbora sarajevske gimnazije pa, v katerem
je tudi nekaj Slovencev, na dóbo od leta 1883./4. počenši. Poznam sicer
tudi sam še nekaj razprav iz prejšnje dóbe (pred letom 1874./5.), toda le
slučajno, o popolnem poznavanju ni govoriti ne morem. Zató sem óno dóbo
rajši kár „a priori“ izločil iz tega zapiska. Počakajmo zanesljivih podatkov
svojih rojakov!

Napósled še nekaj! Ne ponavljajmo starih grehov, varujmo se dose-
danje nebržnosti! Bodi v bodoče vsakega razpravjalca skrb, da pošlje
svojega sestavka po jeden izvod vsakemu ali vsaj najimenitnejšim časopisom
slovenskim, s prošnjo, naj se oceni ali vsaj omeni njega delo. Naši znan-
stveni ali zabavno znanstveni časopisi pa naj — to je naša nujna prošnja
in iskrena želja — po sklepu vsakega šolskega leta pod stalnim zaglavljem
točno zabeležujejo in kolikor možno tudi ocenjajo vsako razpravo, ki jo je ali
pisal profesor-Slovenec ali pa se dostaje slovenstva v kateremkoli pogledu.²⁾

(Dalje prihodnjič.)

V. Bežek.

¹⁾ Tudi *Bittnerjev* zapisnik začenja šele z letom 1873/4. (*Bittner Jos.*: Systematisches Verzeichniss der cisleithanischen Programmarbeiten seit dem Schuljahre 1873/4. I. del. 39 str. Teschen. Drž. gimn. izvestje za leto 1889./91. II. del. 44 str. Iste gimn. izvestje za leto 1890./1.).

²⁾ Naš list je vselej drage volje pripravljen v posebnem razpredelku omenjati in tudi ocenjati slovenske ali slovenščine se tičoča izvestja in njih razprave. *Ured.*

bojáznost f. = boječnost. ogerski kajk. — *bojezljiv* adj. — boječ, Škvorc 9. — *bojiti* kämpfen: dober boj sem bojio, predge ogr. — *bojnišče* n. = bojišče Kampfplatz. Vranič rob. 2.254. — *bokáriti* se brünstig sein, svinje se bokare. — *bolháč* (buháč) m. Kristijanovič nač. 57 gdo je on, koji je kotrige buhe i zemeljskeh *buháčev* na takov način naredil, da oni svoj razlučni red imaju? (S. Augustin). — *bolhálnica* f. langes Nachthemd. — *bolhtr* m. Weibernachthemd. — *bōltati* wölben. — *bolvančár* m. idolis serviens. Kúzmíč 1 kor. 5. 11. — *bombárda* f. die Bombe. Matakovič 2.452 Gašp. 2.336 4.288. — *bōmbek* m. Kügelchen z. B. nach der Erdäpfelblüte; majhen zvonec, ki se kravam obeša okolo vratú. Kuhglöckchen. — *bōmblek* = bombek. ogersl. — *bongwoci* m. pl. = bangaloci. — *bōnta* f. kahle Anhöhe. — *boriti* = siliti kam: krava borí v kvar, krave domom boríju. — *borovička* f. Nagy nav. 168 z semena (borovega) borovičko i vráštvo spravljajo. — *borovički* adj. Wachholder, in *borovički* adj. — *bortün* m. die Galeere. Jurjevič 108 morje se je s trhom bilo i bortuna težko bé trpéti preveč vode puna. Mul. pos. 857 obsudil ga je da ide na morske bortúne kak velimo na galije za devet let. — *bōšpor* m. Knoblauchbrühe. — *lōta* f. der Stock. — *bozdoganj* m. = buzdovan. Pergošič 71^b. — *bradávka* f. bradavica. — *bradóga*, *bradúga* f. ime svinji. — *bradišnjak* m. Hosenband. — *branílce* n. Windfächer. Gašp. 2. 634 z branilci hlad si je napravljajal. — *brásklav* adj. runzelig uneben Nagy nav. 67 slátajte po etom stoli. Jeli kaj je malo brasklav? Zdaj slátajte po glažojni. Jeli, kaj je gladka? — *brátenec* m. *brátinec* m. = bratranec. — *bratlčev* adj. Milovec 390. — *bratíčnica* f. dem. od bratična. — *brátin* adj. = bratov. Pergošič 12^b etc. — *brátovčina* = bratovščina. — *bravóga* *bravúga* f. ime svinji. — *brbotljívec* = brbljiv človek Matakovič 2.364 je nekoteri velik brbotlivec. —

(Dalje prihodnjič.)

M. Valjavec.

Prinos k slovenskemu knjištvu.

(Dalje.)

Izvestja za leto 1874/5.

Dunaj. Akademiška gimn. Šuman Josip: Die Wurzel „spar“ im Slavischen und in den verwandten Sprachen. 36 str. 8°.

Celovec. Drž. gimn. Borštner Vinc.: Zur Theorie der Potenzen von Kreisen und Kugeln. 10 str. 8°.

Beljak. Drž. realna in velika gimn. Knittl Miha: Physische Beschreibung der Umgebung von Villach. 22 str. 8°.

Ljubljana. Drž. gimn. *Pleteršnik Maks*: Vodnik, učitelj ljubljanske gimnazije. 9 str. 8°.

Gorica. Drž. realka. *Čebular Jakob*: Berechnung der Brigg'schen und Nepper'schen Logarithmen und die Erklärung der Proportionalitätäfelchen. 41 str. 8°.

Izvestja za leto 1875./6.

Celje. Drž. gimn. *Krašan Franč.*: Generatio spontanea (Razprava je nemški pisana). 32 str. 8°.

Ptuj. Dež. realna gimn. *Hubad Franč.*: Der erste Alcibiades. Ein Versuch in der platonischen Frage. 34 str. 8°.

Beljak. Drž. realna in velika gimn. *Dr. Stornik Peter* (sedaj ravnatelj na gimn. v Mariboru, iz Leš na Koroškem; Slovenec?): Ueber Parallele. 21 str. 8°.

Ljubljana. Drž. gimn. *Šuklje Franč.*: Die Entstehung und Bedeutung des Verduner Vertrages vom Jahre 843 n. Chr. 24 str. 8°.

Kranj. Drž. realna gimn. *Glaser Karol*: Odlomek slovensko-francoske slovnice. Po Ploetz-ovi slovnici. 12 str. 8°.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Ogórek Josephus* (rodom Poljak iz Dębowa v Galiciji, sedaj na 2. drž. gimn. v Lvovu, a za svojega ondotnega bivanja vnet pristaš slovenske stvari): Hor. Carm. I. 28. ad dialogi similitudinem revocari non posse demonstratur. 23 str. 8°.

Gorica. Drž. gimn. *Vodušek Matevž*: O določevanju časa, poldnevnik (meridijana) in zemljepisne širjave po solnčnih opazovanjih. 38. str. 8°.

Gradec. Drž. realka. *Hauptmann Franč.*: Ueber einige Arbeiten auf dem Gebiete der Electricitätstheorie. 24 str. 8°.

Celovec. Drž. realka. *Schrey Tomaž* (iz Logatca na Kranjskem; Slovenec?): Höhenmessungen in Kärnten. Nach den Gebirgs- und Flussgebieten geordnet und im Metermasse angegeben. 77 str. 8°.

Izvestja za leto 1876./7.

Ljubno (Leoben). Dež. realna gimn. z velikorealčnimi razredi. *Turkuš J. T.*: Eine Studie über Shakespeare's „Macbeth“. 42 str. vel. 8°.

Ptuj. Dež. gimn. *Głowacki Jul.*: Uebersicht über den heutigen Stand der Frage von dem Wesen der Lichenen. 24 str. vel. 8°.

Ljubljana. Drž. gimn. Med šolskimi novicami kratek nekrolog o prof. J. Tušku.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Ogórek Josip*: De Socrate marito patreque familiae. 30 str. vel. 8°. (Gl. iste gimnazije izvestje za leto 1875./6.).

Gorica. Drž. gimn. *Vodušek M.*: Popravki in dostavki k lansnemu spisu: „O določevanju časa, poldnevnik i. t. d.“ 24 str. vel. 8°. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1875./6.).

Strassnitz (Moravsko). Drž. mala gimn.: *Kimmel Emil Fr.*: Die zwei letzten Heereszüge Kaiser Heinrich III. nach Ungarn (1051 und 1052) mit Rücksichtnahme auf die bairisch-kärntnische Empörung. 31 str. vel. 8°.

Dunaj. II. okraj. Drž. mala realka. *Dr. Jarnik Ivan Urban*. (Slovenec?; sedaj menda romanist na dunajskem vseučilišču): Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen. 29 str.

Ljubljana. Drž. realka. *Knapitsch Balth.*: Die Verunreinigung des Laibach-Flusswassers bei seinem Durchlaufe durch die Stadt. 18. str.

Trst. Drž. realka. *Swida Franč.*: Studien zur küstenländischen Geschichte im Mittelalter, mit besonderer Berücksichtigung Triests. 37 str.

Gorica. Drž. realka. *Erjavec Fr.*: Die malakologischen Verhältnisse der Grafschaft Görz. 82 str.

Izvestja za leto 1877./8.

Celje. Drž. gimn. *Weiss Josip* (Mariborec; Slovenec?; pozneje na ljubljanskem učiteljski in ondu umrl leta 1889.): Luthers Einfluss auf die deutsche Literatur. 35 str.

Maribor. Drž. gimn. *Valenčak Martin*: Primož Trubar, der Begründer der neuslovenischen Literatur. 39 str.

Kranj. Drž. realna gimn. *Artel Anton*: Ueber den propädeutischen Wert des classischen Sprachunterrichtes in philosophisch-aesthetischer Beziehung. 15 str.

Novo Mesto. Drž. realna in vel. gimn. 1.) *P. Hrovat Ladislav*: Slovenski dom. 31 str. 2.) *Ogóbrek Josip*: Wann hat Cicero die beiden ersten catilinarischen Reden gehalten? 17 str. (Gl. novomeške gimnazije izvestje za leto 1875./6.).

Gorica. Drž. gimn. *Rutar Simon*: Začetek svetovne oblasti akvilejskih patrijarhov in pokneženje goriških grofov. 20 str.

Pazin. Drž. gimn. *Ivančič Josip*: Wie hat Walther von Castiglione Vergil nachgeahmt? 22 str.

Ljubljana. Drž. realka. *Levec Franč.*: Die Sprache in Trubers „Matthaeus“. 43 str.

(Dalje prihodnjič.)

Prinos k slovenskemu knjištvu.

(Dalje.)

Izvestja za leto 1878./9.

Celje. Drž. gimnazija. *Krašan* (tisk. pomota nam. Krašan) *Franč.*: Mineralogisch-geognostische Untersuchungen über die bei Cilli vorkommenden Eruptivgesteine. 37 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1875./6.).

Ljubno. Drž. realna gimnazija in vélika realka. *Cilenšek Martin*: Bau und Thätigkeit der Foraminiferen und riffbildenden Korallen. 27 str.

Ljubljana. Drž. gimn. *Vodušek Matej*: Neue Methode für die Berechnung der Sonnen- und Mondesparallaxe aus Planetenvorübergängen und Sonnenfinsternissen. 28 str.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Ogórek Josip*: Wann hat Cicero die beiden ersten Catilinarischen Reden gehalten. (Konec.) 23. str. (Gl. novomeške gimnazije izvestje za leto 1875./6.).

Brixen. K. k. Gymnasium der Augustiner Chorherren von Neustift. *Dr. Mitterrutzner Ivan Zlat.*: Slavisches aus dem östlichen Pusterthale (Drau- und Isel-Gebiet). 28 str. Poslovenil je ta članek Miroslav Málovrh: Slovani v iztočni Pustriški dolini na Tirolskem. V Novomestu (sic!). 1880. 34 str.

Strassnitz (Moravsko). Drž. mala gimn. *Kümmel Emil Friedrich*: Die zwei letzten Heereszüge Kaiser Heinrich's III. nach Ungarn (1051 und 1052) mit Rücksichtsnahme auf die bairisch-kärntnische Empörung. (Nadaljevanje). 28 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1876./7.).

Weidenau. Drž. gimn. *Glaser Karol*: Die Prothese im Griechischen, Romanischen und Englischen. 27. str.

Dunaj. II. okraj (Leopoldstadt). Drž. mala realka. *Holub Franč.*: Das Reich Samo's, nach gleichzeitigen Quellen und neueren Forschungen. 14 str.

Salzburg. Drž. realka. *Pichl Franč. pl.*: Studie über das wahre Zeitalter des hl. Rupert, Apostels der Baiern. 40 str.

Trautenau. Drž. realka. *Pospiech Alojzij*: Das Congestum Arnonis, dessen Bedeutung und Wert für die älteste Salzburger und österreichische Geschichte. 22 str.

Izvestja za leto 1879./80.

Dun. Novo Mesto. Drž. gimn. *Šuklje Franč.*: Zur Geschichte der Septemberereignisse des Jahres 1792. 46 str. (Konec sledí.)

Ljubljana. Drž. gimn. *Vodušek Matej*: Beiträge zur praktischen Astronomie. 38 str.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Brežnik Franč.*: O Sokratovi metodi s posebnim ozirom na Platonovega Menona in o pojmu. 13 str.

Pazin. Drž. gimn. *Nemanić Davorin* (Slovenec ali Hrvat?) De stoicorum Romanorum primi Caesarum saeculi factione repugnante contra eam, qua saeculum tenebatur rationem deque Taciti quod de eius factionis consiliis atque studiis de iisque, qui ea sectabantur fecerit iudicio disputatio brevis. 24 str.

Teschen. (Združena drž. gimn.) *Petschar* (sic!) *Miha*: De Horatii poesi lyrica. 24 str. (Spominjam se tudi Petscharjeve razprave: »De satyra Horatiana« v nekem novomeškem izvestji).

Kotor. Realna in velika gimn. *Rutar Simon*: Starine bokokotorske. 25 str.

Trst. Drž. realka. *Urbas Viljem*: Zur Behandlung des deutschen Sprachunterrichtes an den Mittelschulen mehrsprachiger Länder. 28 str.

Gorica. Drž. realka. *Plohl Franč.*: Reinmar von Hagenau, seine Dichtung und sein Verhältnis zu Walter von der Vogelweide. 48 str.

Hora Kutná. Drž. realka in začasna realna gimnazija. *Braníš Josip*: V zrást a pád říše Velkomoravské dle původních pramenův a nynějších historiků. (Rast in padec kraljevstva velikomoravskega po prvotnih virih in sedanjih povestničarjih). 20 str.¹⁾

(Dalje prihodnjič.)

V. Bežek.

¹⁾ Izpravek. Kolega g. dr. Fr. Kos me je blagovoljno opozoril, da dr. Ivan Urban Jarník, čegar nemški pisano izvestje sem navedel v zadnji »Zvonovi« številki na str. 241., ni Slovenec, kakor sem domneval, ampak Čeh. Treba torej omenjeni navedek prečrtati.

Književna poročila.

Slovensko gledališče. Zgodovina gledaliških predstav in dramatične književnosti. S četirimi slikami. Spisal Anton Trstenjak. Izdalo in založilo Dramatično društvo v Ljubljani. V Ljubljani. Natisnila »Národní Tiskarna« 1892. 8°, 198 str.

VI.

»Dramatično društvo« je razposlalo letos svojim članom ukusno opravljeno delo, katero je pod gorenjim naslovom spisal, oziroma sestavil tajnik »Dramatičnega društva«, g. A. Trstenjak. Knjiga ima dvojen namen: prvič je

Prinos k slovenskemu knjištvu.

(Dalje.)

Izvestja za leto 1882./3.

Ljubno. Deželna srednja šola. *Papež Ivan*: Das gewöhnliche Interpolationsverfahren bei den dekadischen Logarithmen der natürlichen Zahlen, den natürlichen trigonometrischen Zahlen und deren Logarithmen und die Grenzen seiner Zuverlässigkeit. (Nadaljevanje.) 52 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1881./2.).

Celovec. Drž. gimn.: *Wang Ivan* (?), pač pomota nam. *Jakob*, poroj. Pod Krnosom na Koroškem leta 1848., sedaj na drž. gimnaziji nemški v Olo-muci): De Servii ad Verg. Eclog. X. 1 et ad Georg IV. 1. annotatis. 10 str.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Brežnik Franč.*: Erziehung und Unterricht bei den Griechen 46 str.

Gorica. Drž. gimn. *Šantel Anton*: Physikalische Kleinigkeiten. 23 str.

Serajevo. C. kr. realna gimnazija. *Bedjanič Martin*: De G. (pomota; čitaj O.) Horatii Flacci epistularum libro priore. Part. I. 39 str.

Maribor. Drž. vel. realka. *Neubauer Karol*: Die nachweisbaren Besitzungen des Klosters St. Paul in Kärnten u. Steiermark in den Jahren 1091 — 1269. 46 str. (Gl. iste realke izvestje za leto 1881./2.).

Celovec. Drž. vel. realka. *Hartman, dr. Vincencij*: Das Thal des Weissensees in Kärnten. Ein Beitrag zur näheren Kenntniss der Seen des Landes. 50 str. in jedna karta. (Gl. iste realke izvestje za leto 1881./2.).

Ljubljana. Drž. vel. realka. *Vrhovec Ivan*: Kranjske šole in Habsburžani njihovi pospeševalci. 17 str.

Izvestja za leto 1883./4.

Maribor. Drž. gimn. *Steinwenter dr. Artur*: Aus dem Leben des steirischen Landeshauptmannes Hans III. Ungnad-Weissenwolf, Freiherrn von Sonneck. 42 str.

Beljak. Drž. gimn. *Artel Anton*: Die drei Hauptvertreter der Satire bei den Römern. 23 str.

Ljubljana. Drž. gimn. *Žakelj Friderik*: Homerische Euphemismen für »Tod« und »Sterben«. 57 str.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Brežnik Franč.*: Erziehung und Unterricht bei den Römern zur Zeit der Könige und des Freistaates. 30 str.

Inšpruk. Drž. gimn. *Egger, dr. Josip*: Bischof Heinrich II. von Trient (1274—1289), insbesondere sein Streit mit Meinhard II., seit 1254 Grafen von Tirol und seit 1286 Herzog von Kärnten. 37 str.

Brno. Druga nemška drž. gimn. *Pajk Janko*: Prolog zur Schulfest am 10. Mai 1884. 3 str.

Dobrovnik. Drž. gimn. *Borštnik Franč.*: O razstavbi algebrjskih izraza na činbenike. 29 str.

Gradec. Drž. realka. *Zaunschirm, dr. Ignacij*: Ueber kirchliche Verhältnisse Steiermarks bis zur Errichtung der Diöcese Seckau im Jahre 1218. 26 str.

Maribor. Drž. realka. *Spiller Robert*: Beitrag zur Kenntniss der Marburger Brunnenwässer. 5 str.

Celovec. Drž. realka. *Mitteregger, dr. Josip*: Beiträge zur Quellenkunde Kärntens. 26 str.

Ljubljana. Drž. realka. *Voss Viljem*: Versuch einer Geschichte der Botanik in Krain. (1754—1883). I. Hälfte. 57 str.

Gorica. Drž. realka. *Taurer, H. K. von Gallenstein*: Beiträge zur Flussmuschelfauna Kärntens. 48 str.

(Dalje prihodnjič.)

V. Bežek.

Književna poročila.

VI.

Slovensko gledališče. Zgodovina gledaliških predstav in dramatične književnosti. S četirimi slikami. Spisal Anton Trstenjak. Izdalo in založilo Dramatično društvo v Ljubljani. V Ljubljani. Natisnila »Národna Tiskarna« 1892. 8°, 198 str.

(Konec.)

Zapisnik sodelujočih članov »Dramatičnega društva« od leta 1867. do 1892. je v marsičem nedostaten in netočen, zlasti zato, ker je nekaterim sodelujočim članom odločeno razmerno preveč prostora, drugim pa premalo. Prvi naš sedanji igralec, režiser g. Borštnik nima niti celih dveh vrstic, najodličnejši igralki iz prejšnje dōbe, Ceciliji Podkrajškovi, prisojene so tri vrstice. (Bodi tukaj zaradi točnosti omenjeno, da je ta igralka zadnjič nastopila dné 29. malega travna 1877. leta kot Fortuna v igri »Lumpacij Vagabund«, od tega časa pa je nje naloge igrala Gustika Nigrinova do konca sezone 1881./82., ko je odšla v Beligrad.) Med sodelujočimi člani so navedeni nekateri taki igralci, ki so nastopili morda dvakrat, trikrat v ne-

— *čičur* m. die Lerche. — *čida* wessen ogr. poslal je svojega sina vratitela, s čida krvi smo vraštvo dobili i. t. d. — *čigov* wessen. Zagrebec 5^b 210 tatbina je vzetje dugovanja ljuckoga prez znanja onoga, čigovo je. — *čila* f. ime kobili. — *čilav* adj. = čil. Kristjanovič nač. 230 kulika se ne čuti muka, kada duša zdravo i čilavo telo ostavlja! — *čilovit* adj. = čil. Kristjanovič nač. 230 doklam još zdravi jesmo i naše moši življenja još čilovite jesu, vumiramo s silnum smrtjum. — *čimboriti* = žuboreti. Gregor Kapucin 13 ptice čimboriju. — *čime* čmena, n. der Boden tlà. — *čimba* f. = čin. Škvorc 39. — *činiteljica* f. die Thäterin Gašparoti 1.910. — *činkati* = cinkati. — *čintjiv* adj. zadosta činliv genugthuend; glej čistljiv. — *člpa* f. neka podpora pri vratih. — *čiripetati*, čiripéčem zwitschern. ogr. Gönczy 91. Na drevji nepriliko delájouči vrábli čiripečejo. — *čiselni* adj. Rosenkranz. Gašparoti 4.31.40 i. t. d. — *čiselski* adj. = čiselni. Gašparoti 4.21. — *čist* adj. = obrit; bil je čist = ni imel brade, s čistoga mira ohne Veranlassung: s čistoga mira me je pljusnul. — *čistljiv* íva adj. Kovačič Kemp. 47 sada je tvoje kajanje zadosta činlivo i čistlivo. — *čit* čita adj. integer. Matakovič 1.367 pod oštremi britvami, sekirami, kolom, med plamenom, zverjem. — *čili* jéste i tvrdni stali.

(Dalje prihodnjič.)

M. Valjavec.

Prinos k slovenskemu knjištvu.

(Dalje.)

Izvestja za leto 1884./5.

Celje. Drž. gimn. *Pischek Anton* (Mariborec; Slovenec?): Die Giftpflanzen in der Umgebung von Cilli. 23 str.

Ptuj. Dež. mala gimn. *Glowacki Jul.*: Die Fische der Drau und ihres Gebietes. Ein Beitrag zur Kenntniss der Fischfauna der Steiermark. 18 str.

Trst. Drž. gimn. *Glaser, dr. Karol*: Rgveda I. 143. Text. Uebersetzung und Commentar. 24. str.

Inšpruk. Drž. gimn. *Egger, dr. Josip*: Bischof Heinrich II. von Trient (1274 — 1289), insbesondere sein Streit mit Meinhard II., seit 1258 Grafen von Tirol (Fortsetzung). 40 str. (Gl. iste gimnazije izvestje za leto 1883./4.).

Litomerice. Drž. gimn. *Unterforcher August*: Romanische Namenreste aus dem Pusterthale. 27. str.

Brno. I. nemška drž. gimn. *Wretschko, dr. Andr.*: Georg Freiherr von Vega. Sein Leben und Wirken. 26. str.

Dobrovnik. Drž. gimn. *Borštnik Franč.*: Pedagogičko razmišljanje. 21 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1883./4.).

Ljubljana. Drž. realka. *Voss Viljem*: Versuch einer Geschichte der Botanik in Krain. (1754—1883). Zweite Hälfte. 39 str. (Glej iste realke izvestje za leto 1883./4.).

Izvestja za leto 1885./6.

Brixen. K. k. Gymn. der Augustiner Chorherren von Neustift. *Amman Hartman*: Die Erwerbung der Pfarre Assling im Pusterthale durch das regulierte Chorherrenstift Neustift mit den unmittelbar vorausgehenden Streitigkeiten 1261—1264, 1391 bis 1399. Mit Urkunden. 34 str.

Ptuj. Dež. mala gimn. *Železinger Franč.*: Quaeritur, Taciti Germaniae qui codex aut qui codices optimi sint. 20 str.

Celovec. Drž. gimn.: *Grillitsch Alojzij*: Beiträge zur Geschichte der Pest in Kärnten. 16 str.

Št. Pavel. Gimn. benediktinskega samostana. *Katz P. Eberhard*: Die Geschichte des Gymnasiums in St. Paul. 22 str.

Ljubljana. Drž. gimn. 1. *Šubic Ivan*: Ljubljansko barjè. 19 str. — 2. *Šuman Josip*: Bemerkungen zu einigen Stellen der Platonischen Apologie des Socrates. 7 str.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Polanec Janko*: Nekoliko o srbskih narodnih pesnih. 18 str.

Trst. Drž. gimn. *Glaser, dr. Karol*: Pârvatî's Hochzeit, ein indisches Schauspiel, zum erstenmale ins Deutsche übersetzt. 46. str.

Brno. Druga nemška drž. gimn. *Payk Janko*: Zur Theorie der menschlichen Nachahmungen. Eine psychologische Studie. 21 str.

Nikolsburg. Drž. gimn. *Krassnig Ivan* (sedaj ravnatelj na tej gimn. iz Šmohorja na Koroškem; Slovenec?): Uebersetzungsproben aus Horaz. 13 str.

Celovec. Drž. realka. *Hartman, dr. Vincencij*: Das Kärntner Faakerseethal der Gegenwart und der Vorzeit. Ein Beitrag zur näheren Kenntniss der Seethäler des Landes. (Mit einer Karte.) 47 str. (Gl. iste realke izvestje za leto 1882./3.).

(Dalje prihodnjič.)

V. Bežek.

kravi črljene barve. — *črljenkast* adj. rōthlich, Zagrebec 2.284. Gašparoti 1.147 i. t. d. — *črljenobel* adj. rothweiss. Vranič 1.13. — *črljenōča* f. die Rōthe. Reš 96, Lalangue med. 47. 51. 83. — *črljenomlečen* adj. Švigel 1.286 poglej, o Marija! jesu li ovo črleno mlečna lica sina tvojega! — *črljenožolten* adj. rothgelb. Lalangue med. 152. — *črnitina* f. juha iz krvi. — *črnjáva* f. ime črni kravi. — *črnoočica* f. fižol, ki ima pri klici kakor črno okó, Varaždin. Mlada beseda, če ne, slula bi črnoočica. — *črnozlateničen* adj. Kocijančič Filot. 45 ako toga ne včinimo, obsudi nas, da smo črnozlatenični skazlivci. Vranič 2.88 i. t. d. — *črnozlateničnost* f. Kristijanović 135. — *črnulja* f. črne polti krava in svinja. — *črvivo* n. das Gewürm.

(Dalje prihodnjič.)

M. Valjavec.

Prinos k slovenskemu knjištvu.

(Dalje.)

Izvestja za leto 1886./7.

Dunajsko Novo Mesto Drž. gimn. *Detela. dr. Franč.*: Des Plantus Aulularia und Molières L' avare. 31 str.

Solnograd. Knezoškofovská zasebna gimn.: »Collegium Borromaeum« (z javnostno pravico). *Hauthaler, P. Willibald*: Libellus decimationis de anno 1285. Ein Beitrag zur kirchlichen Topographie von Steiermark und Kärnten im 13. Jahrhundert. Aus dem vaticanischen Archive. 28 str.

Hall. C. kr. frančiškanska gimn. *Šorn Josip*: Beiträge zur lateinischen Grammatik. 30 str.

Gradec. Druga drž. gimn. *Krašan Franč.*: Beiträge zur Geschichte der Erde und ihrer Vegetation. 20 str. (Glej iste gimn. izvestje za leto 1881./2.).

Celje. Drž. gimn. *Potočnik Engelbert*: Zur Methodik des deutschen Sprachunterrichtes an byglotten Untergymnasien. 15. str.

Maribor. Drž. gimn. *Steinwenter, dr. Artur*: Suleiman der II. vor Marburg 1532. 26 str.

Ptuj. Dež. mala gimn. *Železinger Franč.*: Die Nothwendigkeit der Sprachstudien zur Förderung der formalen und intellectuellen Geistesbildung im allgemeinen und eine kurze Andeutung des besondern Bildungswertes

des Unterrichtes in den classischen Sprachen. 20 str. (Glej iste gimnazije izvestje za leto 1885./6.).

Celovec. Drž. gimn. *Grillitsch Alojzij*: Beiträge zur Geschichte der Pest in Kärnten. (Fortsetzung und Schluss). 16 str. (Glej iste gimn. izvestje za leto 1885./6.).

Ljubljana. Drž. gimn. 1. *Pleteršnik Maksimilijan*: Slovenščina na ljubljanskem liceju. 3 str. — 2. *Šuman Josip*: Weitere Bemerkungen zu einzelnen Stellen der Platonischen Apologie des Sokrates. 13 str.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Koprivšek Lavoslav*: Die Gegner des Hellenismus in Rom bis zur Zeit Ciceros. 17 str.

Pazin. Drž. gimn. *Zavadlal Miha*: Wodurch wird die Ueberlieferung, dass Sophokles den Philoktetes im höchsten Greisenalter geschrieben, im Stücke selbst bestätigt? 29 str.

Litomerice. Drž. gimn. *Unterforcher August*: Beitrag zur Dialect- und Namensforschung des Pusterthales. 20 str. (Glej iste gimn. izvestje za leto 1884./5.).

Brno. Druga nemška drž. gimn. *Pajk Janko*: Zur Theorie der menschlichen Nachahmungen. Eine psychologische Studie. (Fortsetzung und Schluss). 15 str. (Glej iste gimn. izvestje za leto 1885./6.).

Iglava. Drž. gimn. *Primožič, dr. Anton*: Ueber den Gebrauch und die Bedeutung des Wortes »Idce« bei den bedeutendsten Philosophen. 26 str.

Ljubljana. Drž. realka. *Raič Anton*: Stapleton n. Neznane prelagatelja evangelija preložena po Stapletonu v XVII. veku. 47 str.

Budějovice. Drž. gimn. *Patigler Josip*: Ethnographisches aus Tirol-Vorarlberg. 46 str. 1) Ueber einstige Wendensitze in Deutschtirol. — 2.) Die Dialectgebiete in Tirol-Vorarlberg. (Versuch mit Kartenskizze). (Dalje prihodujč.)

V. Bežek.

Književna poročila.

V.

O jeziku Prešérnovem.

(Dalje.)

Ozreti se hočem najprej na nekatere dovršne glagole pri Prešérnu, katere je grajal g. dr. Fr. Celestin v svoji razpravi, ponatisnjeni iz »Vienca« (pag. 62). Meni se zdé upravičeni, zakaj štejem jih v kategorijo takó zvanega neomejenega ali vsakočasnega sedanjika. Tak sedanjik vsak o-

Prinos k slovenskemu knjištvu.

(Dalje.)

Izvestja za leto 1887/8.

Dunaj. C. kr. Frančišek Jožefova gimnazija v I. okraji (Hegelgasse 3).
Pajk, dr. Janko: Platons Metaphysik im Grundriss. 22 str.

Hall. C. kr. frančiškanska gimn. *Šorn Josip:* Der Sprachgebrauch des Eutropius. Erster Theil 44 str. (Glej iste gimn. izvestje za leto 1886./7.).

Celje. Drž. gimn. *Gubo Andrej:* Graf Friedrich II. von Cilli. 19 str.

Ljubljana. Drž. gimn. *Wallner Jul:* Nicodemus Frischlins Entwurf einer Laibacher Schulordnung aus dem Jahre 1582. 35 str.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Derganc Anton:* Die Entdeckung des Hypnotismus und der mit demselben verwandten Zustände, und der sogenannte animalische oder Lebensmagnetismus. 34 str.

Gorica. Drž. gimn. *Šantel Anton:* Ueber die wechselseitige Abhängigkeit zwischen den räumlichen Dimensionen der Naturkörper und den an ihnen vorkommenden Erscheinungen. 25 str.

Litomerice. Drž. gimn. *Unterforcher August:* Slavische Namenreste aus dem Osten des Pusterthales. 18 str. (Glej iste gimn. izvestje za leto 1885./6.).

Ljubljana. Drž. realka. *Raič Anton:* Stapleton. Neznane prelagatelja evangelija preložena po Stapletonu v XVII. veku. 66. str. (Glej iste realke izvestje za leto 1886./7.).

Trst. Drž. realka. *Urbas Viljem:* Ueber Sagen und Märchen. 22 str. (Glej iste realke izvestje za leto 1879./80.).

Budejevica. Drž. realka. *Rypl, dr. Matija:* Die Beziehungen der Slaven und Avaren zum oströmischen Reiche unter der Regierung des Kaisers Heraclius. 27 str.

Izvestja za leto 1888./9.

Gradec. Druga drž. gimn. *Krašan Franč:* Ueber die Vegetationsverhältnisse und das Klima der Tertiärzeit in den Gegenden der gegenwärtigen Steiermark. 28 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1886./7.).

Celje. Drž. gimn. *Gubo Andrej:* Graf Friedrich II. von Cilli. (Fortsetzung.) 18 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1887./8.).

Ptuj. Dež. mala gimn. *Železinger Franč:* Zur Methode der Caesar-Lecture in der Quarta. 33. str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1886./7.).

Ljubljana. Drž. gimn. *Sorn Josip*: Der Sprachgebrauch des Eutropius. 30 str. (Gl. izvestje frančiškanske gimn. v Hallu za leto 1887./8.).

Novo Mesto. Drž. gimn. *Bežek Viktor*: Jezik v Mat. Ravnikaarja »Sgodbah svetiga pifma sa mlade ljudi.« 40 str.

Trst. Drž. gimn. *Glaser, dr. Karol*: Altnordisch. 40 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1885./6.).

Litomerice. Drž. gimn. *Unterforcher August*: Slavische Namenreste aus dem Osten des Pusterthales. 28 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1887./8.).

Wittingau. Občinska realna gimn. *Decker, dr. Anton*: Dějiny Avarů. (Zgodovina Avarcev). 81 str.

Maribor. Drž. realka *Spiller Robert*: Beitrag zur Kenntniss der Marburger Brunnenwässer. 31 str. (Gl. iste realke izvestje za leto 1883./84.).

Celovec. Drž. realka. *Hamberger Josip*: Die französische Invasion in Kärnten im Jahre 1809. 56 str.

Ljubljana. Drž. realka. *Voss Viljem*: Florenbilder aus den Umgebungen Laibachs. 53. str.

Trst. Drž. realka. *Tomasin, dr. Peter*: Die Volksstämme im Gebiete von Triest und in Istrien. 40 str.

Izvestja za leto 1889./90.

Celje. drž. gimn. 1. *Gubo Andrej*: Graf Friedrich II. von Cilli. 22 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1887./8. in 1888./9.). — 2. *Wretschko, dr. Andrej*: Professor Michael Žolgar. Nekrolog. 2 str.

Maribor. Drž. gimn. *Košan Janko*: Slovenischer A-B-C-Streit mit besonderer Berücksichtigung des Danjko'schen Alphabets. 29 str.

Ljubljana. Drž. gimn. *Sorn Josip*: Die Sprache des Satirikers Persius. 33 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1888./9.).

Novo Mesto. Drž. gimn. *Perušek Rajko*: Zloženke v novejši slovenščini. 40 str.

Trst. Drž. gimn. *Moser, dr. Ludovik Karol*: Der »Karst« in naturwissenschaftlicher Hinsicht. 40 str.

Heb. Drž. gimn. *Unterforcher August*: Nachträge und Berichtigungen zur »slavischen Namenforschung«. 14 str. — Rhätoromanisches aus Tirol. 18 str. (Gl. litomeriške gimn. izvestje za leto 1888./89.).

Iglava. Drž. gimn. *Primožič, dr. Anton*: Ueber den Demosthenischen Periodenbau. 25 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1886./87.).

Nikolsburg. Drž. gimn. *Krassnig Ivan*: Die Principien des Schönen. 37 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1885./6.).

Celovec. Drž. realka. *Hartman, dr. Vincencij*: Das seenreiche Keutschachthal in Kärnten. Ein Beitrag zur näheren Kenntniss der Seethäler des Landes. (Mit einer Karte). 40 str. (Gl. iste realke izvestje za leto 1885./6.).

Ljubljana. Drž. realka. *Knappitsch Balthasar*: Die Einwirkung des Wassers auf Blei im Allgemeinen und insbesondere die des Wassers der städtischen Wasserleitung in Laibach. 38. str.

(Konec prihodnjič.)

V. Bežek.

Književna poročila.

V.

O jeziku Prešernovem.

(Dalje.)

»Satelitov tróp nam zvézde kráj oznáni« (121. 4) t. j. kadar se nam pokaže spremnic trop, tedaj nam oznani zvezde stališče; kadar spremnic ne vidimo, tedaj nam tudi ne naznanjajo zvezdinega stališča. Ta izrek se mi zdí jednako pogojnega značaja, kakor če pravim: »Dolgotrajno deževje in močni nalivi napravijo povodenj«. Kjer se nam pokaže krdelo spremljevalk (oziroma spremljevalcev), ondu vémo, da mora biti spremljanka; po stanji spremnic vselej spoznamo stališče zvezde osrednice, najsi bi nje same ne videli. —

»Vesélje preletí natóro célo« (146. 8). Vsako pomlad se vzbudí priroda v novo življenje; vselej, »kadar míne zíma húda«, preletí vso prirodo novo veselje, in tedaj tudi rože bolj veselo razvijejo in poženo svoj cvet.

V elegiji na M. Čopa pravi pesnik: »Niso suhé nam prijátlam oči, ki se spómnilo tébe«. — Gospodu dr. Tertniku bi bolje ugajalo *spominjamo*, meni ne. Poleg imperfektivnega glagola bi si namreč morali prikrojiti misel takó-le: »Mi tvoji prijatelji se te spominjamo in jokamo se o tvoji prerani smrti«. Tega pa vendar ne, da bi bili prijatelji po Čopovi smrti neprestano nánj mislili in se jokali; le ob spóminu nánj jih je miločutnost genila do solz. — Kaj pa, ali je »prijatelji, ki (= kateri?) se spominjamo«

2.215 kakva budu odlučnja, kakva dokančanja? — *dòkeč* = dokleč, ogr. — *doklútiti se* vagabundierend ankommen: Zagrebec 1.343 ova potrahta doklatila se je i vu ov varaš. — *dòkle, dòklek, dòklem* = doklam. Kajk. — *dokončljiv* adj. endlich. Reš 122 druga stran pekla je vekša neg prva, kajti buduč ogenj zlo dokončljivo, a bog dobro nedokončljivo, vekša kaštiga je ne videti boga neg trpeti ogenj. — *dokonjávati* iter. dokonjati Habd. ad 1005, 3175. — *dòkša* f. ime psici. — *domačljiv* adj. Kovačič Kemp. 13 ne budi domačliv nijedni ženi. — *domačljivost*. f. ibidem: Ljubav proti vsem treba je imati, ne pak dobro imeti domačlivost. — *doméniti se* sich besprechen: Švigel 1.365 domeneč se med sobum pređi dokončali su da ... pravo: domenivši se). — *doméstiti* komu kaj jemand etwas ersetzen. Šimunič prod. 51. — *domišljen* part. za adj. kdor se lahko čemu domisli, erfindsam: ima domišljene sluge. — *domišljat* adj. = domišljen. Jurjevič 164. — *domišljénje* n. conjectura, animadversio. Matakovič 1.207, 2.390 Vranič 1.146 Reš 41 — *dòndača* f. der Regenbogen. — *dopádnost* f. = dopadljivost, Kovačič Kemp. 103., 136., 156. — *dopéči*: Mulih pos. 781 sin bogato oženjen je siromaškoga otca ostavil, kojega videvši k sebi idučega, da se nahráni, tak sin gusku, koja se je na ražnju pekla, je skríl i gladnoga otca je odpravil. Za tem reče, da se guska dopeče. — *dopráviti* Šimunič prod. 375, in *dopravljati* Švigel 1.4 blaženi človek, koji na put vekovečnosti ne doprava se i ne odhadža po tolnaču grešnikov. — *dopridati* hinzugeben. Vranič 2.47 s tem vre on ono, kaj jošče fali, neprijatelju svojemu dopridati hoče. — *dopūsati* heranschleichen: Mulih pos. 663 tak je dopūzal pred njegova vrata jeden Hibernuš strašno sključen. — *dorívati* herbeischieben. — *dorūžiti* dorūžim lärmend anlangen: kola doruže. — *dosigati* = dosepati Gašparoti 1.231, 4.29, 152. *M. Valjavec.*

Prinos k slovenskemu knjištvu.

(Konec.)

Izvestja za leto 1890/1.

Celje. Drž. gimn. *Zavadlal Miha*: Die Sprache in Kastelec' »Bratovske Bvqvice S. Roshenkranza.« 32 str.

Beljak. Drž. gimn. *Staunig Ivan* (iz Bistrice na Koroškem; Slovenec): Die Flurnamen des Burgamtes Villach nach dem Urbar des Martin Behem. 26. str.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Koprivšek Lavoslav*: Latinsko-slovenska frazeologija k I. knjigi Caesarjevih komentarjev de bello gallico za naše četrtošolce. 34 str.

Pulj. Drž. gimn. *Swida, dr. Franč.*: Zur Geschichte des Gymnasiums von Mitterburg. 25 str.

Heb. Drž. gimn. *Unterforcher August*: Rhätoromanisches aus Tirol. 24 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1889./90.).

Steyr. Drž. realka. *Bauernfeind Tomaž*: Geschichte des Stiftes Kremsmünster von 777 — 993. 20 str.

Gradec. Dež. velika realka. *Prodnigg Henrik*: (Mariborec; Slovenec?): Goethes Wilhelm Meister und die aesthetische Doctrin der älteren Romantik. 31 str.

Maribor. Drž. realka. *Bieber Vincencij*: Beitrag zur Trinkwasserversorgungsfrage der Stadt Marburg. 18 str.

Ljubljana. Drž. realka. *Levec Franč.*: Die Einfälle der Türken in Krain und Istrien. 38 str.

Izvestja za leto 1891./2.

Dunaj. C. kr. Fran-Josipova gimn. v I. okraji. *Pajk, dr. Janko*: Sallust als Ethiker. 20 str.

Ljubno. Dež. gimn. *Głowacki Jul.*: Die Vertheilung der Laubmoose im Leobner Bezirke. 27 str. (Gl. ptujske gimn. izvestje za leto 1876./7. in za leto 1880./1.)

Maribor. Drž. gimn. *Tertnik, dr. Ivan*: O jeziku Prešernovem. 32 str.

Celovec. Drž. gimn. *Lebinger Norbert*: Zur Geschichte des Gymnasiums in Klagenfurt. 24 str.

Beljak. Drž. gimn. *Mair Jurij*: Res Racticae. a) Der Brenner, Pryenn und Herodots Πυρην. b) Die Wohnsitze der Genauni. Ein Beitrag zur ältesten Geschichte Tirols. 26 str.

Ljubljana. Drž. mala gimnazija. *Štritof Anton*: O metodiškem pouku nemščine v I. in II. razredu slovensko-utrakvistiških gimnazij. 21. str.

Novo Mesto. Drž. gimn. *Vrhovec Ivan*: Ein Defraudationsprocess aus dem Jahre 1782. 30 str.

Gorica. Drž. gimn. *Šantel Anton*: Allgemeines und Specielles zur Methodik des Gymnasialunterrichtes. 44 str.

Heb (Eger). Drž. gimn. *Unterforcher August*: Zur slavischen Namenforschung in Tirol. 5 str. — Rhätoromanisches aus Tirol. 19 str. (Gl. hebske gimn. izvestje za leto 1889./90.).

Iglava. Drž. gimn. *Primožič, dr. Anton*: Zur Homerlectüre (I. Theil.) 18 str. (Gl. iste gimn. izvestje za leto 1886/7.).

Gradec. Dež. vel. realka. *Prodnigg Henrik*: Ueber Tiecks Sternbald und sein Verhältnis zu Goethes Wilhelm Meister. 21 str. (Gl. iste realke izvestje za leto 1890./91.).

Ljubljana. Drž. realka. *Franke Ivan*: Die Gewässer in Krain und ihre nutzbare Fauna. (Mit einer Karte.) 24 str.

V. Bežek.

Književna poročila.

V.

O jeziku Prešernovem.

(Konec)

Zadnji odstavek dr. Tertnikove razprave govori o Prešernovih germanizmih. Nikakor sicer ne trdim, da naš pesnik ni zagrešil nobenih, vendar moram odkrito izpovedati — in najsi me zadene očitane izneslovenelosti — da imam gledé takó zvanih germanizmov precéj širšo vest nego g. razpravljalatelj. Take fraze, kakor n. pr. »Nar več svetá otrôkam *sliši* Sláve« (172. 22), ali »De bi *pêljal* môjo právdo« (43. 4) ali »*znabiti*« namesto »morebiti« (73. 3; 158. 12; 167. 12) ali »*zastópi*« namesto »razumi« (97. 11) — take fraze nam sevêda ne morejo ugajati. — Toda gledé glagola »*podučiti*«, zaradi katerega so nekateri gorečneži bili zagnali velik hrup, strinjam se popolnoma z mnenjem »Dom-in-Svetovega« urednika, ki je izraženo na platnicah 5. letošnje številke, češ da »*poučiti*« ni za trohico boljši od »*podučiti*«. — Če lahko kâj *preživimo*, ne vém, zakaj ne bi mogli prav po slovensko tudi česa *doživeti*. Morda zató ne, ker je bil mož, ki je pel »Kaj doživel sem na sveti«, samó star Kranjec, in ne star Slovenec (kak Izteklôsem)? — Čemú naj bi nas motil nemški »erleben«? Bodemo li morda tudi »*doseči*« zavrgli zaradi nemškega »erreichen«? Menda vendar ne! — »*Težo prenesti*« (175. 9) se mi zdí popolnoma naravno, »*težo prebiti ali pretrpeti*« pa ne, zakaj teža se pač nosi; kakó bi se prebijala, tega si ne morem misliti.

Med *sramovati se koga* in *sramovati se pred kom* je pač nekaj razločka. Nespameten otrok, ki se n. pr. svojega obnemoglega, siromašnega očeta sramuje, ne sramuje se pred očetom, ampak pred ljudmi. Če kdo s predrzno samozavestjo kâj poskusi, da bi se posebno izkazal, pa se mu ne posreči, tedaj se morda sramuje, pa ne ljudij, ampak ponesrečenega poskusa, pač pa pred ljudmi, vpričo katerih se mu je pokazilo — i. t. d. —